

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Байбікова Максима Андрійовича на тему «Оптимізація спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

(витяг з протоколу №6 розширеного засідання кафедри одноборств Харківської державної академії фізичної культури від 19 червня 2026 року)

ГОЛОВА: завідувач кафедри одноборств, д.фіз.вих., доц. Ю.М. Тропін

СЕКРЕТАР: викладач кафедри одноборств, доктор філософії з фізичної культури і спорту В.І. Пашкова

ПРИСУТНІ: ректор, професор кафедри олімпійського та професійного спорту, д.фіз.вих., проф. В.В. Мулик (гарант освітньої програми); завідувач аспірантури, к.пед.н., доц. І.І. Шапошнікова; зав.каф. біологічних дисциплін, д.фіз.вих., проф. О.О. Подрігало; професор кафедри теорії та методики фізичного виховання, д.фіз.вих., проф. О.М. Ольховий; доцент кафедри одноборств, д.фіз.вих., доц. В.В. Романенко (науковий керівник); доцент кафедри одноборств, к.фіз.вих., доц. Н.В. Бойченко; доцент кафедри одноборств, доц. А.Ф. Алексєєв; доцент кафедри одноборств, д.фіз.вих., доц. С.І. Марченко; доцент кафедри одноборств, к.фіз.вих., доц. І.М. Пашков; доцент кафедри одноборств, к.фіз.вих., доц. К.В. Ананченко; ст. викладач кафедри одноборств В.Л. Голоха; доц. кафедри олімпійського та професійного спорту к.фіз.вих., доц. С.О. Стадник; доц. кафедри олімпійського та професійного спорту к.фіз.вих., доц. В.О. Рожков; доц. кафедри олімпійського та професійного спорту к.фіз.вих., доц. О.А. Тарасевич; доц. кафедри олімпійського та професійного спорту к.пед.н., доц. Ж.В. Гращенкова; доц. кафедри олімпійського та професійного спорту к.фіз.вих., доц. М.В. Мішин; завідувач кафедри танцювальних видів спорту та хореографії доцент, заслужений тренер України, П.М. Кизім; викл. кафедри олімпійського та професійного спорту М.О. Шевченко.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1) У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 публічна презентація наукових результатів дисертації на тему: «Оптимізація спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу

їх сенсомоторних реакцій» та її обговорення на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Тема дисертаційної роботи «Оптимізація спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій» була затверджена на засіданні Вченої ради Харківської державної академії фізичної культури від 24 жовтня 2022 року (протокол № 9).

Науковим керівником призначено к.фіз.вих., доц. В.В. Романенко (рішення Вченої ради Харківської державної академії фізичної культури від 24 жовтня 2022 року, протокол № 9).

СЛУХАЛИ: наукову доповідь аспіранта кафедри одноборств Харківської державної академії фізичної культури Байбікова М.А. «Оптимізація спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій» за матеріалами дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

УХВАЛИЛИ: За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на розширеному засіданні кафедри одноборств було прийнято рішення надати здобувачу Байбікову Максиму Андрійовичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт. Єдиноборства належать до видів спорту, традиційно популярних серед широких верств населення і, насамперед, серед дітей, підлітків та молоді. Східні єдиноборства, зокрема таеквон-до, також характеризуються високою привабливістю, що зумовлено поєднанням у них достатньо високих фізичних та психофізіологічних навантажень з елементами східної філософії виховної спрямованості. Провідним науково-практичним завданням спортивної науки є підвищення результативності тренувально-змагальної діяльності спортсменів. Його вирішення передбачає пошук нових підходів до забезпечення зростання спортивної майстерності. У таеквон-до перспективним шляхом є аналіз психофізіологічних показників спортсменів з урахуванням їхніх різних сторін спортивної підготовленості. Стрімкий розвиток мультимедійних технологій зумовив їхнє проникнення до практично всіх сфер виробництва, побуту, навчання і дозвілля. Те ж саме стосується і спорту, де інноваційні комп'ютерні технології використовуються для обліку матеріалів на змаганнях та для суддівства, створюються комп'ютерні програми з підготовки в різних видах спорту, комп'ютерні навчальні системи застосовуються для підготовки фахівців цієї галузі. Однак у таеквон-до ще відсутні спеціалізовані комп'ютерні тести, що враховують специфіку цього виду спорту, не доведено валідність та репрезентативність наявних методик, спрямованих на дослідження

психомоторних особливостей спортсменів. Саме це й зумовило актуальність роботи та вибір напряму дослідження.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до Плану НДР Харківської державної академії фізичної культури за темою «Оптимізація тренувального процесу в єдиноборствах» (номер державної реєстрації 0121U112873), термін виконання 2021-2025 рр.

Мета дослідження – обґрунтування шляхів оптимізації спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій.

Завдання дослідження:

1. Дослідити проблему підготовки спортсменів у таеквон-до за даними літератури та проаналізувати її основні аспекти.

2. Здійснити аналіз змагальної успішності висококваліфікованих спортсменів таеквон-до та виділити чинники, що на неї впливають.

3. Проаналізувати сучасні методи оцінки психофізіологічних показників у єдиноборствах та перспективи їх застосування як інструменту оптимізації спортивної підготовки таеквондистів-юніорів і апробувати їх для дослідження функціонального стану спортсменів таеквон-до, підтвердити їх валідність та репрезентативність.

4. Дослідити особливості сенсомоторних реакцій спортсменів таеквон-до різного рівня майстерності та оцінити їх як предиктори успішності.

5. Розробити та апробувати методіку прогнозування успішності в таеквон-до на підставі результатів психофізіологічного тестування.

Об'єкт дослідження: навчально-тренувальний процес таеквондистів-юніорів.

Предмет дослідження: показники сенсомоторних реакцій та змагальної діяльності таеквондистів для оптимізації спортивної підготовки

Методи дослідження: загальнонаукові, бібліосемантичний метод, метод педагогічних спостережень, метод відеоаналізу двобоїв за допомогою комп'ютерної програми «Martial Arts Video Analysis», методіки психофізіологічного дослідження, статистична обробка отриманих результатів за допомогою пакету прикладних програм.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації. У дисертаційній роботі Байбікова Максима запропоновано нове рішення важливого науково-практичного завдання спортивної науки – оптимізацію підготовки спортсменів у таеквон-до на підставі дослідження та аналізу особливостей їх сенсомоторних реакцій

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в дисертаційній роботі *вперше*:

– встановлено відмінності психомоторних показників таеквондистів різного віку та рівня майстерності;

- запропоновано використання батареї психофізіологічних тестів як інструментів контролю підготовленості таеквондистів;
- розроблено методику прогнозування успішності в таеквон-до на підставі результатів психофізіологічного тестування із використанням послідовного аналізу за Вальдом.

Підтверджено й доповнено відомості щодо:

- валідності та репрезентативності методик психофізіологічного тестування у таеквон-до;
- перспектив застосування сучасних методів оцінки психомоторних здібностей як інструменту оптимізації спортивної підготовки таеквондистів;
- особливостей змагальної успішності висококваліфікованих спортсменів таеквон-до та чинників, що на неї впливають;
- взаємозв'язків між окремими показниками психомоторних реакцій спортсменів таеквон-до.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Обґрунтованість наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечено коректним використанням сучасних методів дослідження: загальнонаукові, бібліосемантичний метод, метод педагогічних спостережень, метод відеоаналізу двобоїв за допомогою комп'ютерної програми «Martial Arts Video Analysis», методики психофізіологічного дослідження, статистична обробка отриманих результатів за допомогою пакету прикладних програм.

Достовірність наукових результатів підтверджено їх апробацією, обговоренням на Міжнародних та Всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених. Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки, йому належить постановка наукової проблеми, проведення теоретичних і експериментальних досліджень. Здобувач використав батарею психофізіологічних тестів, що дозволило встановити відмінності психомоторних показників таеквондистів різного рівня майстерності, а також підтвердити репрезентативність та валідність методик психофізіологічного тестування. Здобувачем здійснено аналіз змагальної діяльності таеквондистів. Визначено кореляційні взаємозв'язки змагальної діяльності та сенсомоторних реакцій таеквондистів. На підставі отриманих результатів здобувачем було розроблено методику прогнозування успішності таеквондистів.

Отримані результати можуть використовуватися для оптимізації тренувального процесу таеквондистів-юніорів та рівня кваліфікації, процедури відбору та ефективності контролю й прогнозування успішності під час підготовки спортсменів до змагань.

Здобувач показав високий рівень обізнаності з результатами наукових досліджень інших дослідників за темою дисертації.

6. Особистий внесок здобувача. Мету та завдання дослідження було сформульовано сумісно із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий досвід. Всі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику. У роботах, виконаних у співавторстві, внесок здобувача полягає у з'ясуванні проблем, постановці мети, підборі методів, проведенні дослідження, обробці результатів дослідження, аналізі даних, підготовці матеріалів до друку.

Наукове значення роботи полягає у здійсненні оптимізації спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що обґрунтовано та розроблено методику прогнозування успішності в таеквон-до на підставі результатів психофізіологічного тестування із використанням послідовного аналізу за Вальдом, а також доведено можливість використання батареї психофізіологічних тестів як інструменту моніторингу стану спортсменів таеквон-до. Застосовані комплекси тестів будуть сприяти оптимізації підготовки спортсменів.

7. Використання результатів роботи. Результати, отримані в дисертаційному дослідженні, впроваджено в практичну діяльність Громадської організації спортивного клубу таеквон-до «Білий ведмідь», Комунального закладу «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа № 12» Харківської міської ради. Основні положення дисертації використовуються у навчальному процесі кафедри одноборств та кафедри спортивної медицини та гігієни Харківської державної академії фізичної культури.

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації Положення дисертаційної роботи викладені у 15 наукових працях, з яких 8, у яких викладені основні результати дисертаційного дослідження (з них: 5 – у фахових виданнях України категорії «Б», 2 – у фахових виданнях України категорії «А», 1 – в іноземному виданні, яке індексується у міжнародній наукометричній базі Scopus), 7 публікацій апробаційного характеру.

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Байбіков М., Романенко В. Дослідження методів оцінки психомоторних здібностей в єдиноборствах. *Єдиноборства*. 2023. № 2(28). С. 4–14. <https://doi.org/10.15391/ed.2023-2.01>. Фахове видання України. *Особистий внесок здобувача полягає у збиранні та аналізі результатів, підготовці статті до друку. Внесок співавтора полягає у проведенні аналізу літературних джерел,*

постановці проблеми, формулюванні мети та завдань дослідження, написанні висновків.

2. Байбіков М. Дослідження реакції таеквондистів на об'єкт, що рухається. *Єдиноборства*. 2023. № 3(29). С. 4-12. <https://doi.org/10.15391/ed.2023-3.01>. Фахове видання України.

3. Байбіков М. Аналіз змагальної діяльності висококваліфікованих таеквондистів на Чемпіонаті Європи. *Єдиноборства*. 2024. № 4(30). 4–15. <https://doi.org/10.15391/ed.2023-4.01>. Фахове видання України.

4. Romanenko V, Piatysotska S, Lytvynenko A, Vaibikov M, Boychenko N, Ponomarov V. Methodology for assessing the reaction of combat athletes to a moving object. *Slobozhanskyi Herald of Science and Sport*. 2024. № 2(28). 69–77. <https://doi.org/10.15391/snsv.2024-2.003>. Фахове видання України, внесене до міжнародної наукометричної бази Scopus. *Особистий внесок здобувача полягає у збиранні та аналізі результатів, підготовці статті до друку.*

5. Байбіков М. А. Дослідження взаємозв'язку між рівнями прояву складних сенсомоторних реакцій таеквондистів. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15*. 2024. № 6(179). 26–33. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.6\(179\).05](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.6(179).05). Фахове видання України.

6. Байбіков М., Мулик К. Дослідження взаємозв'язку між змагальною діяльністю та рівнем прояву сенсомоторних реакцій висококваліфікованих таеквондистів. *Єдиноборства*. 2025. №4(38). С. 41–49. DOI: <https://doi.org/10.15391/ed.2025-4.05>. Фахове видання України. *Особистий внесок здобувача полягає у збиранні та аналізі результатів, підготовці статті до друку. Внесок співавтора полягає у проведенні аналізу літературних джерел, постановці проблеми, формулюванні мети та завдань дослідження, написанні висновків.*

7. Romanenko V., Piatysotska S., Podrigalo L., Vaibikov M, Boychenko N., Volodchenko O. Methodology for evaluating the “Go/No-Go” reaction in martial arts. *Journal of Physical Education and Sport*. 2024. Vol. 24 (issue 12), Art 312. 2139-2146. DOI:10.7752/jpes.2024.12312. <https://www.efsupit.ro/images/stories/december2024/Art%20312.pdf>. Наукове періодичне видання Румунії, внесене до міжнародної наукометричної бази Scopus. *Особистий внесок здобувача полягає у з'ясуванні проблеми, постановці мети, підборі методів, проведенні дослідження, формулюванні висновків, підготовці матеріалів до друку.*

8. Podrigalo L, Iermakov S, Romanenko V, Vaibikov M, Galimskyi V, Shutieiev V, Merdov S. Prediction of success in taekwondo based on psychophysiological testing results. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*. 2025. Vol. 29. № 4. P. 350-360. <https://doi.org/10.15561/26649837.2025.0412>. Фахове видання України, внесене до міжнародної наукометричної бази Web of Science Core Collection. *Особистий внесок здобувача полягає у збиранні та аналізі результатів, підготовці статті до друку.*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Байбіков М. А. Вплив показників тривожності на рівень сенсомоторних реакцій таеквондистів-юніорів. *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXII Міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2022 року*. ХДАФК, 2022. С. 131–133. <http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/handle/123456789/76>

10. Байбіков М. А. Дослідження реакції таеквондистів високої кваліфікації на об'єкт, що рухається. *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXIII Міжнародної науково-практичної конференції, 6 грудня 2023 року*. ХДАФК, 2023. С. 74–75. <http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/handle/123456789/1269>

11. Байбіков М. А. Дослідження реакції вибору таеквондистів-юніорів за допомогою комп'ютерної програми "Visuomotor choice reaction". *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXIV Міжнародної науково-практичної конференції, 4 грудня 2024 року*. ХДАФК, 2024. С. 207-208. <http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/handle/123456789/1270>

12. Байбіков М. А. Методика оцінки рівня тривожності в єдиноборствах. *Людина, культура, техніка в новому тисячолітті: збірник тез XXIV Міжнародної науково-практичної конференції, 30 травня 2023 року*. Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», 2023, С. 139–141. <https://zenodo.org/records/8066630>

13. Байбіков М. А. Дослідження врівноваженості нервових процесів таеквондистів-юніорів. *Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини: збірник тез II Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання)*. ХДАФК, 2024. С. 17–19. <http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/handle/123456789/1271>

14. Байбіков М. А. Дослідження реакції таеквондистів-юніорів на об'єкт, що рухається, з використанням комп'ютерних технологій. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвячений 45-ій річниці Харківської державної академії фізичної культури, 5 квітня 2024 року*. ХДАФК, 2024. С. 162–165. <http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/handle/123456789/1272>

15. Байбіков М. А. Використання сучасних мобільних технологій для аналізу змагальної діяльності таеквондистів. *Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої Міжнародному дню спорту на благо миру та розвитку, 4 квітня 2025 року*. ХДАФК, 2025. С. 143-144. <http://repo.khdafk.com.ua/xmlui/handle/123456789/1273>

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

9. Результати перевірки тексту дисертації з використанням однієї з антиплагіатних систем на наявність/відсутність текстових запозичень.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць

здобувача встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату. Робота також містить багато посилань на власні публікації, які оформлені коректно. Отже, запозичення, виявлені в роботі, не порушують положення та принципи академічної доброчесності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній системі Strikeplagiarism).

10. Апробація матеріалів дисертації. Основні положення дисертації були доповідені, обговорені та представлені в наукових доповідях (тезах) на XIX Міжнародній науковій конференції «Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти» (Харків, 2023 р.), XXII, XXIII, XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2022, 2023, 2024 р.), XXIV Міжнародній науково-практичній конференції Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» (Харків, 2023), II Всеукраїнській науковій конференції, присвяченій Дню науки в Україні «Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини» (Харків, 2024), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми та перспективні напрями розвитку сучасного спорту: актуальні питання теорії та практики» (Харків, 2024, 2025 р.).

11. Оцінка мови та стилю дисертації. Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

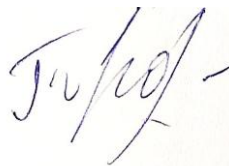
12. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту. За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Байбікова М.А. відповідає спеціальності 017 – Фізична культура і спорт. Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

13. Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Байбікова М.А. «Оптимізація спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову

працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання стосовно оптимізації спортивної підготовки таеквондистів-юніорів на підставі аналізу їх сенсомоторних реакцій, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Байбікову М.А. ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Результати відкритого голосування:
присутні 20 осіб (з правом голосу 19):
«за» – 19,
«проти» – немає,
«утримались» – немає.

Голова засідання,
д.фіз.вих., доцент

Юрій ТРОПІН

Секретар,
викладач кафедри одноборств,
доктор філософії з фізичної
культури і спорту

Вікторія ПАШКОВА